ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા ફેબ્રુઆરી- 2015

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ **(B.A./B.Com.)**

Numerical Code B.A.: 0001
Numerical Code B.com.: 0002
નોંધણી નંબર: ______________

પાઠયક્રમ : અર્થશાસ્ત્રના મૂળભૂત ખ્યાલો **(EEC-01)** **Numerical Code: 0022**
તારીખ : **28/02/2015**
સમય : **11.00 to 02.00**
સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર આપવા ફરજીયાત છે. **કુલ ગુણ : 70**

પ્રશ્ન-1 પેઢીઓની આર્થિક ભૂમિકા વિસ્તાર પૂર્વક સમજાવો. **(12)**

અથવા

માંગની મૂલ્ય સાપેક્ષતા એટલે શું? માંગની મૂલ્ય સાપેક્ષતા માપવાની વિવિધ પદ્ધતિઓ સમજાવો.

પ્રશ્ન-2 રાષ્ટ્રીય આવકનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો, રાષ્ટ્રીય આવક માપવાની પદ્ધતિઓ સમજાવો. **(12)**

અથવા

1. નાણાં પરિમાણનાં ફિશરનો સિદ્ધાંત સમજાવો.
2. અભિવ્યકત પસંદગીનો સિદ્ધાંત સમજાવો.

પ્રશ્ન-3 બિન–પ્રમાણસર ઉત્પાદનનો નિયમ મર્યાદા સહિત સમજાવો. **(12)**

અથવા

1. રિકાર્ડોનો ભાડાનો સિદ્ધાંત સમજાવો.
2. વહેંચણીનો સીમાંત ઉત્પાદકતાનો સિદ્ધાંત સમજાવો.

પ્રશ્ન-4 મુકત વેપાર એટલે શું? મુકત વેપાર વિરુદ્ધ સંરક્ષીત વેપાર પરની દલીલોની ચર્ચા કરો. **(12)**

અથવા

હેરોડ ડોમરનો વિકાસનો સિદ્ધાંત સમજાવો.

પ્રશ્ન-5 **ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે)** **(12)**

1. તટસ્થ રેખાના લક્ષણો સમજાવો
2. સૂચકઆંકનું મહત્વ
3. ફુગાવાના કારણો
4. નાણાંકીય ખર્ચ અને વાસ્તવિક ખર્ચ
5. લેણદેણ તુલાનો અસમતુલાના કારણો

પ્રશ્ન-5 **યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી વાકય લખો.** **(10)**

1. વર્તમાનમાં ભારતની GDP માં કયા ક્ષેત્રનો હિસ્સો સૌથી વધુ છે?
   (ઉદ્યોગ, પ્રાથમિક, સેવા, એકપણ નહીં)
2. રાષ્ટ્રીય આવક માપનની કઈ પદ્ધતિને વપરાશ–બચત પદ્ધતિ પણ કહેવામાં આવે છે?
   (ઉત્પાદન પદ્ધતિ, આવક પદ્ધતિ, ખર્ચ પદ્ધતિ, એકપણ નહીં)
3. ભારતમાં નીચેનામાંથી કઈ બેંક શાખ નિયંત્રણની કામગીરી બજાવે છે?
   (SBI, NABARD, IDBI, RBI)
4. ભારતમાં કયા નાણાંને સંકુચિત નાણું કહેવાય છે?
   (M_1, M_2, M_3, M_4)
5. નીચેનામાંથી કયા અર્થશાસ્ત્રીએ નાણાંની માંગના સટ્ટાકીય હેતુને વધુ મહત્વ આપ્યું છે?
   (ફિશર, કેઈન્સ, ફ્રિડમેન, બોમલ)
6. તૃષ્ટિ ગુણનો ખ્યાલ....................છે.
   (સાપેક્ષ, નિરપેક્ષ, વસ્તુલક્ષી, એકપણ નહીં)
7. અર્થશાસ્ત્રમાં મૂલ્ય એટલે...........
   (ઉપયોગિતા મૂલ્ય, વિનિમય મૂલ્ય, ઉત્પાદન મૂલ્ય)
8. હલકા પ્રકારની વસ્તુની માંગની મૂલ્ય સાપેક્ષતા....................
   (ઋણ હોય છે, ધન હોય છે, શૂન્ય હોય છે, અનંત હોય છે)
9. ઉત્પાદન એટલે...........નું સર્જન
   (વસ્તુ, સેવા, નાણાં, તૃષ્ટિગુણ)
10. લાંબો ગાળો બધા સાધનો............હોય છે.
    (સ્થિર, સ્થાયી, અસ્થિર, અપરિવર્તનશીલ)

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા ફેબ્રુઆરી- 2015

અભ્યાસક્રમ	: સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ **(B.A./B.Com.)**	**Numerical Code B.A.: 0001** **Numerical Code B.com.: 0002** નોંધણી નંબર: _______________
પાઠ્યક્રમ	: સ્વાતંત્ર્ય પ્રાપ્તિ પછીનો ભારતનો આર્થિક વિકાસ **(EEC-02)**	**Numerical Code: 0023**
તારીખ	: **02/03/2015**	
સમય	: **11.00 to 02.00**	
સૂચના	: દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર આપવા ફરજીયાત છે.	**કુલ ગુણ : 70**

પ્રશ્ન-1 આયોજન એટલે શું? ભારતીય આયોજનની સફળતા જણાવો. **(12)**

અથવા

ભારત સરકારની વસ્તીનીતિની વિગતે ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-2 ભારતમાં સંસ્થાનવાદના સમયમાં સાધનોના થયેલ અપહરણના વિવાદની વિગતે ચર્ચા કરો. **(12)**

અથવા

ભારતના જાહેર ખર્ચમાં વધારો થવાના કારણો જણાવો.

પ્રશ્ન-3 શહેરી કરણના કારણે ઉદ્દભવેલી મુશ્કેલીઓ વર્ણવો. **(12)**

અથવા

ગરીબીનું સ્વરૂપ જણાવી, ગરીબીના માપદંડોની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-4 કૃષિ ઉત્પાદનમાં વૃદ્ધિ કરનારા પરિબળો જણાવો. **(12)**

અથવા

ભારતીય લેણદેણની તુલાની વિસ્તૃત સમીક્ષા કરો.

પ્રશ્ન-5 ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે) **(12)**

1. નાના અને ગૃહઉદ્યોગોનું મહત્વ
2. ઔદ્યોગિક માંદગીની અસરો
3. શહેરી અસંગઠીત મજૂરોની સમસ્યા
4. આયોજનના ઉદ્દેશો
5. ભારતીય રીઝર્વ બેંકના કાર્યો

પ્રશ્ન-6 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી વાકય લખો. **(10)**

1. ભારતમાં પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધ સુધી નીચેનામાંથી કયા ઉદ્યોગો નિકાસલક્ષી હતા.
   A. દીવાસળી B. ખાંડ C. શણ D. સિમેન્ટ
2. માથાદીઠ આવકમાં વધારો થવાનો દર કાચી રાષ્ટ્રીય પેદાશના દર કરતાં ધીમો હોવાનું કારણ છે.
   A. વસ્તીવધારો B. ફુગાવો C. વિકાસનો દર ધીમો પડવો D. ગરીબી
3. ભારતમાં પ્રથમ પંચવર્ષીય યોજના કયારે શરૂ થઈ?
   A. 1947 B. 1948 C. 1951 D. 1991
4. મહાલનોબિસ મોડેલ કઈ યોજનામાં સ્વીકારવામાં આવ્યું?
   A. પ્રથમ યોજના B. દ્વિતીય યોજના C. તૃતીય યોજના D. ચતુર્થ યોજના
5. ભારતમાં છેલ્લી વસ્તી ગણતરી કયારે થઈ?
   A. 2001 B. 2011 C. 1951 D. 1891
6. ઉદોગોનું કદ શાના આધારે નક્કી થાય છે?
   A. ઉત્પાદનનું કદ B. શ્રમિકોનું પ્રમાણ C. મૂડી રોકાણનું પ્રમાણ D. ઉપરના ત્રણમાંથી એકપણ નહીં
7. નાબાર્ડની રચના કઈ સાલમાં થઈ?
   A. 1979 B. 1985 C. 1988 D. 1982
8. સૌથી ઓછી માથાદીઠ આવક ધરાવતું રાજય કયું છે?
   A. બિહાર B. મધ્યપ્રદેશ C. પંજાબ D. મહારાષ્ટ્ર
9. નીચેનામાંથી શાનો પ્રાથમિક ક્ષેત્રમાં સમાવેશ કરવામાં આવે છે.
   A. સેવા ક્ષેત્ર B. રશીયા C. ઉદોગક્ષેત્ર D. કૃષિક્ષેત્ર
10. વિશ્વમાં સૌથી વધુ વસ્તી ધરાવનાર બીજાક્રમનો દેશ
    A. ચીન B. રશીયા C. ભારત D. જાપાન

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા ફેબ્રુઆરી- 2015

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ **(B.A./B.Com.)**

Numerical Code B.A.: 0001
Numerical Code B.com.: 0002
નોંધણી નંબર: _______________

પાઠ્યક્રમ : પ્રાથમિક આંકડાશાસ્ત્રીય રીતો અને મોજણી પદ્ધતિઓ **(EEC-03)** **Numerical Code: 0024**

તારીખ : **28/02/2015**

સમય : **03.00 to 06.00**

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર આપવા ફરજીયાત છે. **કુલ ગુણ : 70**

પ્રશ્ન-1 આંકડાશાસ્ત્રના ઉપયોગની ચર્ચા કરો. **(12)**

અથવા

(a) રાષ્ટ્રીય આવકના અંદાજોમાં કઈ કઈ મુશ્કેલીઓ આવે છે?
(b) પ્રાથમિક માહિતી મેળવવાની રીતો ચર્ચો.

પ્રશ્ન-2 (a) નીચેના યુગપત્ સમીકરણોનો ઉકેલ મેળવો. **(12)**

$5x = 6y + 11$
$3x - 2y = 7$

(b) $(2x^2 - \frac{1}{3x})^{14}$ ના વિતરણમાં x^{-8} નો સહગુણક મેળવો.

અથવા

(a) બિંદુઓ A (3, 2) અને B (4, 5)ને જોડતી અને બિંદુઓ C (1, 2) અને D (2, 6) ને જોડતી રેખાઓના છેદનબિંદુના યામ શોધો.
(b) 8 પોસ્ટકાર્ડ, 5 આંતરર્દેશીય અને 3 કવરમાંથી 5 પત્રોની પસંદગી કેટલી રીતે કરી શકાય, જો તેમાં (i) બરાબર 3 પોસ્ટકાર્ડ લેવામાં આવે અને (ii) ઓછામાં ઓછા 2 કવર અને 2 આંતરર્દેશીય લેવામાં આવે?

પ્રશ્ન-3 એક કારખાનાના કામદારોની ઉંમરની માહિતી નીચે મુજબ છે તે ઉપરથી મધ્યક, મધ્યસ્થ અને બહુલક શોધો. **(12)**

ઉંમર (વર્ષ)	15-20	20-25	25-30	30-35	35-40	40-45	45-50
કામદારોની સંખ્યા	5	18	16	18	13	10	10

અથવા

સૌરાષ્ટ્રના એક તાલુકાના ઘઉંનો પાક લેતા સમાન ક્ષેત્રફળવાળા 200 ખેતરોમાંથી 10 ખેતરોનો એક યાદચ્છિક નિદર્શ લેવામાં આવ્યો. આ નિદર્શ તપાસમાં ઘઉંની ઉપજના આંકડા નીચે મુજબ મળ્યા:
110, 99, 100, 110, 112, 115, 98, 120, 118, 108
આ નિદર્શ માહિતી પરથી તાલુકામાં થયેલ ઘઉંના કુલ ઉત્પાદનનો આગણક કેળવો અને તેના પ્રમાણિત વિચલનનું આગણન કરો.

પ્રશ્ન-4 (a) નીચેની માહિતીમાં ભારતનું સિમેન્ટ ઉત્પાદન દર્શાવવામાં આવ્યું છે, તેને આધારે દ્વિઘાત બહુપદીનું અન્વાયોજન કરો. **(12)**

વર્ષ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ઉત્પાદન (10 લાખ ટનમાં)	23.7	27.1	30.2	33.1	36.4	39.3	45.0

(b) નીચેની માહિતી પરથી જ્યારે કોઈ એક વિદ્યાર્થીની ઊંચાઈ 150 સેમી હોય, તો તેના વજનનો અંદાજ મેળવો:

ઊંચાઈ (x)	130	135	140	143	150	132	128	138
વજન (y)	50	52	56	56	58	54	55	51

અથવા

(a) એક સ્કૂલના બે વર્ગોના ગણિતના વિદ્યાર્થીઓની પરીક્ષાની માહિતી નીચે પ્રમાણે છે. દરેક વર્ગમાંથી યદચ્છ રીતે 50 વિદ્યાર્થીઓના નિદર્શો લઈ એક જ મોટા વર્ગમાં વિદ્યાર્થીઓને બેસાડી પરીક્ષા લેવામાં આવી હતી.

વર્ગ A	વર્ગ B
$n_1 = 50$	$n_2 = 50$
$\bar{x}_1 = 81.4$	$\bar{x}_2 = 84.5$
$s_1 = 4.6$	$s_2 = 4.0$

5% ની સાર્થકતા કક્ષાએ r_1 અને r_2 નો તફાવત સાર્થક છે તેનું પરીક્ષણ કરો.

(b) ઈલેકટ્રીક બલ્બ બનાવવાની ફેકટરીમાં 5% બલ્બ ખામીવાળા છે પોયસન વિતરણનો ઉપયોગ કરીને 100 બલ્બના નિદર્શનમાંથી (i) કોઈપણ બલ્બ ખામીવાળો ન હોય (ii) 5 બલ્બ ખામીવાળા હોય તેની સંભાવના શોધો. ($e^{-5} = 0.007$)

પ્રશ્ન-5 ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે) **(12)**

1. સામાયિક શ્રેણીના ઘટકોની ચર્ચા કરો.
2. પ્રમાણ્ય વિતરણનાં લક્ષણો લખો.
3. સ્તરીય નિદર્શન પદ્ધતિની ચર્ચા કરો.
4. કોષ્ટક રચનાના નિયમો અને તેની સાવચેતીઓ લખો.
5. સૂચકઆંકની રચનાના મુદ્દાઓ ચર્ચો.

પ્રશ્ન-6 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી વાકય લખો. **(10)**

1. અમેરીકા અને બ્રિટન સહિતના મોટા ભાગના દેશોમાં વપરાશકારના ભાવના સૂચકઆંકની ગણતરી માટે કયા સૂત્રનો ઉપયોગ થાય છે?
   A. ફિશર B. લાસ્પેયર C. પાશે D. માર્શલ
2. જો n કદના યાદચ્છિક નિદર્શો પુરવણી સહિતના હોય, તો નિદર્શોની કુલ સંખ્યા કેટલી થાય?
   A. $m = N^n$ B. $m = NC_n$ C. $m = n^n$ D. $m = n^N$
3. ક્રમાંક સહસંબંધાંકની ગણતરીમાં $Id^2 = 0$ મળે તો ક્રમાંક સહસંબંધાંકની કિંમત કેટલી થાય?
   A. 0 B. - 1 C. 1 D. 0.5
4. R^2 ની કઈ કિંમત માટે બંને નિયતસંબંધ રેખાઓ કાટખૂણે છેદશે?
   A. 1 B. - 1 C. 0 D. 1.2
5. સંભાવનાના વૈજ્ઞાનિક અભિગમની શરૂઆત કોણે કરી?
   A. ફિશર અને હોટ્રે B. પાસ્કલ અને ફર્મા C. સ્મિથ અને કેન્ડોલ D. સર ફ્રાન્સિસ ગાલ્ટન
6. દ્વિપદી વિતરણના પ્રાચલો જણાવો.
   A. n અને p B. p અને q C. n D. q
7. પ્રમાણિત પ્રમાણ્ય વિતરણમાં પ્રથમ ચતુર્થક (Q_1) ની અંદાજિત કિંમત કેટલી થાય છે?
   A. 0.675 B. - 0.675 C. 0.576 D. – 0.576
8. સામાયિક શ્રેણીમાં સંકેતમાં C ને શું કહે છે?
   A. વલણ B. મોસમી વધ–ઘટ C. ચક્રીય વધ–ઘટ D. અનિયમિત વધ–ઘટ
9. પાસ્કલના ત્રિકોણમાં n = 4 માટેના સહગુણકો લખો.
   A. 1, 3, 3, 1 B. 1, 4, 4, 1 C. 1, 4, 6, 4, 1 D. 1, 4, 8, 4, 1
10. જો સમાંતર શ્રેણી માટે $T_n = \frac{n}{2}$ હોય તો S_{20} શોધો.
   A. 105 B. 501 C. 103 D. 110

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા ફેબ્રુઆરી- 2015

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ **(B.A./B.Com.)**

Numerical Code B.A.: 0001
Numerical Code B.com.: 0002
નોંધણી નંબર: _______________

પાઠયક્રમ : ભારતમાં કૃષિનો વિકાસ **(EEC-04)** **Numerical Code: 0025**
તારીખ : **02/03/2015**
સમય : **03.00 to 06.00**
સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર આપવા ફરજીયાત છે. **કુલ ગુણ : 70**

પ્રશ્ન-1 ભારતીય કૃષિની સ્થગિતતાના કારણો જણાવો. **(12)**

અથવા

મોગલ સમય દરમિયાન જમીન માલિકી વ્યવસ્થાની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-2 ગ્રામીણ ધિરાણનીતિનું નવીનીકરણ જણાવો. **(12)**

અથવા

ભારતમાં વરસાદ અને જળ સંસાધનોનું મૂલ્યાંકન કરો.

પ્રશ્ન-3 હરિયાળીક્રાંતિના નવા નિક્ષેપો વિશે ચર્ચા કરો. **(12)**

અથવા

પૂર એટલે શું? ભારતમાં નદી પર અને પુરની અસરો સમજાવો.

પ્રશ્ન-4 PDS યોજનાનું સંસ્થાકીય અને વહીવટી માળખું સમજાવો. **(12)**

અથવા

ગ્રામીણ રોજગારી અંગેના કાર્યક્રમોની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-5 ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે) **(12)**

1. જમીન સુધારા કાર્યક્રમની નિષ્ફળતાના કારણો
2. ભારતમાં કૃષિ પર્યાવરણલક્ષી વિસ્તારો
3. યાંત્રીકરણ અને રોજગારી
4. આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારની શરતો
5. સહકારી વેચાણ વ્યવસ્થા

પ્રશ્ન-6 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી વાકય લખો. **(10)**

1. ભારતના નિકાસ વ્યાપારમાં સુએઝ નહેરનો પ્રારંભ કયારે થયો?
   A. 1869 B. 1870 C. 1875 D. 1889
2. ગુજરાતમાં સૌથી લાંબા સમયનું શાસન કોનું રહ્યું?
   A. કુષણો B. હુણો C. મોગલો D. અંગ્રેજો
3. ભારતની કૃષિમાં કયો ખેડૂત મહત્વનું સ્થાન ધરાવતો હતો?
   A. સીમાંત B. નાનો C. મધ્યમ D. મોટો
4. હરિયાળીક્રાંતિમાં સૌથી વધારે ઉત્પાદન કયા પાકનું થયું હતું?
   A. ઘઉં B. મકાઈ C. જુવાર D. બાજરી
5. કઈ પંચવર્ષીય યોજનામાં હરિયાળી ક્રાંતિ થઈ?
   A. ત્રીજી B. ચોથી C. પાંચમી D. છઠ્ઠી
6. કૃષિક્ષેત્રે મળતી સબસીડીનો લાભ કયા ખેડૂતો વધારે મેળવે છે?
   A. મોટા B. મધ્યમ C. નાના D. સીમાંત
7. કયા રાજયમાં ગરીબીનું પ્રમાણ સૌથી વધારે છે?
   A. ગુજરાત B. મહારાષ્ટ્ર C. હરિયાણા D. બિહાર
8. દુષ્કાળગ્રસ્ત વિસ્તારના કાર્યક્રમને શું કહેવાય?
   A. DPAP B. DDP C. CADP D. HADP
9. કુલ ખર્ચના કેટલા વિભાગો પાડવામાં આવે છે?
   A. બે B. ત્રણ C. ચાર D. પાંચ
10. ભારતમાં મગફળીનું સૌથી વધુ ઉત્પાદન કયા રાજયમાં થાય છે?
    A. મધ્યપ્રદેશ B. ગુજરાત C. મહારાષ્ટ્ર D. રાજસ્થાન

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા ફેબ્રુઆરી- 2015

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ **(B.A./B.Com.)**

Numerical Code B.A.: 0001
Numerical Code B.com.: 0002
નોંધણી નંબર: ______________

પાઠયક્રમ : અર્થશાસ્ત્રમાં પ્રારંભિક ગણિતીય પદ્ધતિઓ **(EEC-05)** **Numerical Code: 0026**

તારીખ : **03/03/2015**

સમય : **11.00 to 12.30**

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર આપવા ફરજીયાત છે. **કુલ ગુણ : 35**

પ્રશ્ન-1 સંવૃત્ત અને વિવૃત્ત ગણનો અર્થ આકૃત્તિ સહિત સંક્ષિપ્તમાં સમજાવો. **(10)**

અથવા

વિધેયોનું વિકલન માટેના નિયમો દર્શાવો.

પ્રશ્ન-2 (A) નીચેના દરેક $x = 0$ પ્રત્યે $\frac{dy}{dx}$ મેળવો. **(10)**

1. $y = \frac{(1-x^3)}{2+3x}$
2. $y = \frac{1}{\sqrt{x^2+x+1}}$
3. $y = x^2 + t^2, t = \frac{x}{1+x^2}$
4. $y = (x^2 + x + 1)^3$
5. $y = \sqrt{2x + 1}$

(B) અંતર સમીકરણ અને વિકલન સમીકરણ વચ્ચેનો તફાવત જણાવો. અર્થશાસ્ત્રમાં સમીકરણનો ઉપયોગ કઈ રીતે થાય છે તે જણાવો.

અથવા

(A) નીચેના માંગ અને પુરવઠાના વિધેયો માટે બજારમાં કિંમતની વલણ એટલે કે પ્રણાલીનું સ્થાયિત્વ કે સ્થિરતા (Stability) મેળવો.

1. $D_t = 86 - 0.8P_t$ $S_t = -10 + 0.8P_{t-1}$
2. $D_t = 86 - 0.9P_t$ $S_t = -10 + 0.8P_{t-1}$

(B) ઉત્પાદન ખર્ચનું વિધેય $C(q) = 200 + 160q = 20q^2 + q^3$ છે ધારો કે બજારમાં સંપૂર્ણ હરીફાઈ હોય અને એક વસ્તુનો એકમદીઠ ભાવ રૂા. 95 હોય ત્યારે મહતમ નફો મેળવો.

પ્રશ્ન-3 **ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે)** **(10)**

1. પરિશોધન સમસ્યા (Amortisation Problem)
2. ગણના નિયમો
3. ટેલરનો પ્રમેય (Taylor's Theorem)
4. શ્રેણિકના નિયમો
5. ગતિશીલ સાધન–ઉત્પાદન પ્રણાલિ (Dynamic Input- Output System)

પ્રશ્ન-4 **બહુવૈકલ્પિક પ્રશ્નોના જવાબ આપો.** **(05)**

1. ગણ $A = \{1, 2, 3, 4\}; B = \{2, 4, 5, 6\}$ છે તો $A \cup B$ મેળવો.
   A. {2, 3, 5, 6} B. {1, 3, 5} C. {1, 2, 3, 4, 5, 6} D. {1, 3, 4, 5, 6}
2. લેગ્રાન્જ ગુણક પદ્ધતિ (Lagrange Multiplier Method) નો ઉપયોગ વિધેયની ______ શોધવા માટે થાય છે.
   A. કુલ કિંમત B. સરેરાશ કિંમત C. સિમાંત કિંમત D. ઉપરનું એકપણ નહીં
3. બે સાધન (ઉપયોગ)ની સ્થિતિમાં K (મૂડી)ના ઉપયોગમાં વધારો થતાં L (શ્રમ) ની ભૌતિક ઉત્પાદકતા ________.
   A. ઘટે છે B. વધે છે C. ફેરફાર થતો નથી D. અનિશ્ચિત હોય છે
4. શોધો $\frac{1}{x-1}dx$
   A. $\frac{1}{(x+1)^2} + C$ B. $\frac{x+1}{((x+1)^2} + C$ C. $loge\ (x + 1) + C$ D. $\frac{(x+1)^2}{x+1} + C$
5. શ્રેણિક $\begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}$
   A. વિકર્ણ શ્રેણિક B. એકમ શ્રેણિક C. વિયોજિત શ્રેણિક D. ઉપરનું કોઈપણ નહીં

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા ફેબ્રુઆરી- 2015

અભ્યાસક્રમ : સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ **(B.A./B.Com.)**

Numerical Code B.A.: 0001
Numerical Code B.com.: 0002
નોંધણી નંબર: _______________

પાઠ્યક્રમ : આર્થિક વિચારો અને નીતિઓ **(EEC-09)** **Numerical Code: 0028**

તારીખ : **03/03/2015**

સમય : **12.30 to 02.00**

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર આપવા ફરજીયાત છે. **કુલ ગુણ : 35**

પ્રશ્ન-1 ઔદ્યોગિક વિકાસને પ્રોત્સાહન આપવાના સંદર્ભમાં પછાત જિલ્લાઓને અભિજ્ઞ કરવા માટેના ધોરણો સૂચવો. **(10)**

અથવા

મૃત્યુદરને માપવાના વિવિધ પ્રકારો સંક્ષિપ્તમાં સમજાવો.

પ્રશ્ન-2 ગાડગીલના નિયમથી "કરવેરા પ્રયત્નો"ના ધોરણોનું ટીકાત્મક પરીક્ષણ કરો. **(10)**

અથવા

વ્યકિત દ્વારા શિક્ષણ માટે વધારે માંગના કયા કારણો છે તે જણાવો.

પ્રશ્ન-3 **ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે)** **(10)**

1. લોરેન્ઝ વક્ર(Lorenz Curve)
2. ભારતમાં ખાનગીકરણની શકયતાઓ
3. વેપારની શરતોના મૂળભૂત નિર્ધારકો
4. ખાનગીકરણ માટેના જરૂરી ઘટકો
5. સંયુકત સૂચકઆંકની મર્યાદાઓ

પ્રશ્ન-4 **નીચેના વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.** **(05)**

1. ભરતની બાબતમાં, સંસ્થાનિક શાસન દરમિયાન ગૃહ ઉત્પાદન કરતાં રાષ્ટ્રીય આવક વધારે હતી.
2. આયોજનપંચ દ્વારા રાજયોની નાણાંકીય સ્વાયતતા ઉપર કાપ મૂકાય છે.
3. સરકારની ખાદ્ય અને સાર્વજનિક ક્ષેત્રના સાધનોની ઉણપ, એ આર્થિક વિકાસની ખામીના કારણે છે.
4. વિકસિત દેશો કરતાં વિકાસશીલ દેશોમાં પ્રાથમિક શિક્ષણની તુલનામાં ઉચ્ચ શિક્ષણનો ખર્ચ વધુ છે.
5. વ્યવહારુ અભ્યાસમાં, યંત્ર ઔદ્યોગિક પ્રગતિને કદ વિકાસના લાભ (Scale) ની અસરથી અલગ કરવું સહેલું છે.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા ફેબ્રુઆરી- 2015

અભ્યાસક્રમ	: સ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ **(B.A./B.Com.)**	**Numerical Code B.A.: 0001** **Numerical Code B.com.: 0002** નોંધણી નંબર: _______________
પાઠ્યક્રમ	: આર્થિક વિકાસના ઢાંચા – તુલનાત્મક અભ્યાસ **(EEC-06)**	**Numerical Code: 0027**
તારીખ	: **03/03/2015**	
સમય	: **03.00 to 06.00**	
સૂચના	: દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર આપવા ફરજીયાત છે.	**કુલ ગુણ : 70**

પ્રશ્ન-1 ઔદ્યોગિક ક્રાંતિની પાર્શ્વ ભૂમિકા જણાવી રાજયની નીતિઓ અને વેપારવાદ જણાવો. **(12)**

અથવા

જાગીરદારી પ્રથા હેઠળ નીચી ઉત્પાદકતા માટે જવાબદાર પરીબળો કયા હતા?

પ્રશ્ન-2 મહાસત્તાઓનું પ્રાદેશિક વિસ્તરણ અને બ્રિટનની ટેકનિકલ પછાતપણાના શરૂઆતના કારણો જણાવો. **(12)**

અથવા

પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધની બ્રિટીશ અર્થતંત્ર પર થયેલી અસરો સમજાવો.

પ્રશ્ન-3 જાપાની ખેત વિકાસની ચર્ચા કરી ઔદ્યોગિકરણનું ઐતિહાસિક પુનઃમૂલ્યાંકન કરો. **(12)**

અથવા

પંચવર્ષિય યોજનાઓ દરમ્યાન રશિયાનો આર્થિક વિકાસ જણાવો. (1928-1941)

પ્રશ્ન-4 વિકાસના તબક્કાઓનું માકર્સનું પૃથક્કકરણ સમજાવો. **(12)**

અથવા

આયોજન એટલે શું? કેન્દ્રિય આયોજનનું પૂર્વ યુરોપિયન મોડેલ જણાવો.

પ્રશ્ન-5 **ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે)** **(12)**

1. લેવિસનું મોડેલ
2. દ્વૈતવાદ (દ્વિવિધ)
3. જાપાનમાં સામંતવાદ જણાવો.
4. મૂડીવાદ અને અલ્પવિકાસનો સિદ્ધાંત
5. લેટિન અમેરિકન સ્કૂલનાં અભિગમો

પ્રશ્ન-6 **નીચે આપેલ વાકયો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.** **(10)**

1. સર થોમસ મોરે પોતાના પુસ્તક “યુરોપિયા”માં બ્રિટિશ બીકણ ઘેટાંને મોટા કદનું બનીને માનવીને ભક્ષી જતું દર્શાવ્યું છે.
2. 19મી સદીના મધ્ય સુધીમાં બ્રિટને પોતાને વિશ્વની એક મહત્વની સત્તા તરીકે પ્રસ્થાપિત કરી દીધું હતું.
3. સને 1968ના મેઈજી પુનરુત્થાન પછી જાપાનના ખેતીના ઢાંચામાં આવેલા આમૂલ પરિવર્તન થયું.
4. જાપાનના કાચા લોખંડની 75% જરૂરીયાત જેટલા જથ્થાની કોરિયા અને ચીનમાંથી આયાત થતી હતી?
5. માંગણીની નીતિએ યુદ્ધ સામ્યવાદની આર્થિક પદ્ધતિની મૂળ સમસ્યા ન હતી.
6. પશ્ચિમના ઔદ્યોગિકરણ પામેલા દેશો કરતાં સોવિયેટ યુનિયન ઘણું જ પાછળ રહ્યું.
7. રાષ્ટ્ર કે પ્રદેશની આર્થિક વૃદ્ધિ જેનો અર્થ ચીજવસ્તુઓ માટેનો પ્રબંધ કરવની ક્ષમતામાં અવિરત વધારો થતો નથી.
8. ઔદ્યોગિક ક્રાંતિનો પ્રારંભ કરનાર બ્રિટનના ઔદ્યોગિકરણ પહેલાં અને તેની સાથે અન્ય દેશો અને પ્રદેશો સાથેના વેપારનો ઝડપી વિકાસ થયો.
9. અલ્પવિકસિત દેશોની અંદર ઉત્પાદન સ્થિતિના સેટ (સમુહ) હોય છે જે વિકાસના દ્વૈત ઢાંચા તરફ દોરી જતા નથી.
10. 1976માં વિશ્વના સૌથી ધનાઢય દેશની વ્યકિતદીઠ આવક સૌથી ગરીબ દેશની વ્યકિતદીઠ આવક કરતાં એકતાલીસ (41) ગણી વધુ હતી.